

I-II recl.

Biblioteca Universitatii Cluj
Cernăuți

1/21 7.26

494168

Anul III

Cernăuț, 1 Februarie 1921

No. 1

DEȘTEPTAREA

GAZETĂ PENTRU POPOR

Redactată de un comitet — Apare la 1 fiecărei luni.

Prețul foii pe an în țară 20 lei. — În străinătate pe an 30 lei. — Un număr 2 lei
Epistolele nefrancate nu se primesc. — Manuscrisele nu se înapoiază.

Editor și proprietar: Societatea acad. „JUNIMEA”. Redacția și adm.: Piața Unirii No. 3.

Cernăuți, în 1 Faur 1921.

Dragilor și cinstiților săteni,

BCU Cluj / Central University Library Cluj

După atâția ani, ne-am hotărât noi tinerii studenți din societatea studentească „Junimea” din Cernăuți, să scoatem gazeta pentru popor „Deșteptarea”, pe care a înființat-o în anul 1907 Ion Grămadă, fecior de țaran din comuna Zăhărești, mort pentru țară, în acest mare războiu la Mărășești, într-o bătălie cu Nemții.

Este datoria fiecărui cărturar eșit din popor, să învețe și să lumineze pe frații săi, cari n’au avut norocul să îmble la școală. Timpurile grele, prin cari trecem, ni-au adus atâtea gânduri rele, cari, dacă nu vor fi îndepărtate de cu bună vreme, vor aduce mare pagubă nu numai țării, dar și neamului românesc.

Dar gazeta noastră are și un alt scop; să lumineze pe țărani noștri, ca să nu se lase înșelați de străinii, cari se fac din ce în ce mai obraznici. Câți gospodari n’au fost scoși de pe moșia lor, moștenită din moși strămoși, de cutare sau cutare străin, și ajungând la sapă de lemn, au trebuit să apuce calea spre America, departe de părinții și prietenii pe cari îi iubea atât de mult.

Vedeți, cinstiți gospodari, cu aceste gânduri ne-am purtat când am hotărât să scoatem „Deșteptarea”, care va fi gazeta

Sl. n. 1815 75

țărănimii românești din toate țările unite, căci slavă Domnului nu mai avem granițele cari ne despărțiau de frații noștri de acelaș sânge, de aceeaș lege și de aceeaș limbă mai bine de un veac și jumătate.

„Deșteptarea“ nu se va amesteca în politică.

Cinstiți gospodari,

Și noiăștia care vă trimitem această gazetă suntem feciori de țărani. Am avut norocul, că părinții ne-au trimis la școală, unde am putut învăța multe lucruri bune. Ne gândim și noi la acei gospodari, cari sunt părinții și frații noștri, ne gândim cu drag la dânșii, de multe ori însă ne gândim, că ei ar putea trăi mult mai bine, dacă ar putea să aibă și ei mai multă învățătură. Deaceea ne-om da silință, ca lucrurile cele ce-am învățat noi la școală, să vi le împărțăm și vouă.

Dumnezeu ni-a dat o țară bogată și mănoasă. Multă vreme străinii au căutat să ne desbina, ne-au ținut chiar în lanțuri grele, dară cu ajutorul lui Dumnezeu am ajuns să fim uniți într'o țară, care-i un rai adevărat.

Și acuma când suntem fericiți, că trăim noi Români de pretutindenii într'o unică țară, condusă de bunul rege Ferdinand I, trebuie să se prăpădească orice ură și patimă și cu toții să cântăm cu glas puternic:

Hai să dăm mână cu mână
Cei cu inima română.
Să 'nvărtim hora frăției
Pe pământul României.

I. Iacovan.

In ce chip pot plânta părinții dragostea
de legea creștină și frica de Dumnezeu
în sufletul copiilor?

De Simeon Reli.

Omul fără lege sau credință e asemenea unui drumeț rătăcit, care merge neconținut și nu nimerește niciodată calea cea bătută, ci mereu pășește tot pe drumuri părăsite și spinoase până ce în sfârșit se înfundă într'un codru des și întunecos, într'o pustietate, de unde nu mai poate eși. Nu vede nici o

cărare, care l-ar scoate la lumină, și nimic, ce i-ar putea arăta încotro e răsăritul sau stințitul soarelui, nici o rază călduroasă de soare, care să-i încălzească sufletul amorțit de desnădejde.

Aceasta e calea vieții omului fără credință tare în Dumnezeu.

Un astfel de om e asemenea unui dobitoc, care nu știe pentru ce trăiește. La o nenorocire el nu găsește mângăere, la o boală grea trupească sau la o suferință sufletească nu-i ajută nici o doftorie pentrucă îi lipsește credința cea vie, care încălzește sufletul obosit și amorțit, și nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, care face ca leacul întrebuițat să ajute și poate preface răul în bine.

Omul fără credință în Dumnezeu, când cade la un greu sau într'o nevoie, rămâne părăsit de toți. Nime nu-l ajută, 'ci toți se feresc de el ca de un câne turbat, căci e vartos la inimă, fără milă și fără prieteni, căci îi lipsește dragostea creștinească, care apropie pe toți oamenii laolaltă, și face prieteni și frați chiar din oamenii cei mai necunoscuți.

Deci numai credința ferbinte în Dumnezeu face pe om, om adevărat, cinstit, cu inimă bună, cu milă și cu dreptate. Deaceea au părinții o datorie sfântă de a griji nu numai de trebuințele trupești a copiilor lor, adecă să-i hrănească și îmbrace, ci mai ales și de trebuințele lor sufletești.

Iar de trebuințele sufletești a copiilor lor se îngrijesc acei părinți, cari plântează de timpuriu în sufletele lor fragede credința și frica de Dumnezeu și dragostea de legea creștinească.

Aceasta e datorința cea mai sfântă și mai înaltă a părinților față de copiii lor, de care au să dea socoteală odată înaintea lui Dumnezeu.

Sunt mai multe chipuri, prin cari își pot împlini părinții această mare datorință față de copiii lor.

Iată mai ales două dintre cele mai de căpetenie :

1. Să deprindem copiii de mici a învăța sfintele rugăciuni.

Sunt multe năcazurile și nenorocirile ce cad asupra omului, cât trăiește aici pe pământ. Și nimic nu poate domoli și alina durerea și supărarea, ca o rugăciune spusă din toată inima și cu cea mai ferbinte credință în Dumnezeu cel atotputernic.

Dacă un fulger din nouri sau mâna vrăjmașă a unui om fără de lege i-a aprins unui biet om casa ori șura cu pâne, prefăcându-le în scrum și cenușă, și lăsându-l pe drumuri fără casă, fără îmbrăcăminte și fără pâne, îi vine acestui nenorocit

să-și iee lumea 'n cap sau să se arunce într'o apă, numai să scape de durerea, de a-și vedea nevasta și copiii fără adăpost și scut de vânturi, de ploi și de frig.

Dară dacă e deprins a se ruga cu credință tare lui Dumnezeu, el își rădică ochii și sufletul către Tatăl cel atotputernic al ceriului și pământului și rostește o rugăciune caldă, așa cum numai omul lămurit prin focul suferinței, cu o lacrimă tremurândă în ochi și cu graiul petrecut de suspine o poate rosti. Și atunci ca prin minune se ușurează, își face inimă bună și își pune nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu, apoi se pune iarăși pe muncă, își agonisește și face din nou ceea ce a pierdut.

De-i moare unei mame un copilaș iubit, durerea e atât de adâncă și fără margini, încât îi vine să-și facă singură sama. Dar dacă e o femeie cu credință mare în Dumnezeu, ea rostește o rugăciune fierbinte către Domnul cel atot bun și îndurat, și îndată în sufletul ei se coboară mângâierea ca o roaă răcoritoare. Ea zice ca și dreptul Iov din sfânta scriptură: „Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat, fie numele Domnului binecuvântat“. Apoi se supune cu răbdare loviturii dureroase, căci credința noastră creștinească și strămoșcască o învață, că nimic în lumea asta nu se întâmplă fără voia lui Dumnezeu, căreia trebuie să ne supunem cu toții.

Astfel sfintele rugăciuni, rostite cu credință fierbinte și dragoste către Dumnezeu, au puterea de a potoli și împrăștia durerea, ce apasă sufletele oamenilor, precum razele soarelui împrăștă negurile dese și întunecoase de pe fața pământului. Rugăciunea cu credință e pentru om, ceea ce e roaua dimineții pentru flori.

De aceea, mamelor, dacă vă iubiți copilașii voștri, învățați-i sfintele rugăciuni și-i deprindeți de mititei a se ruga lui Dumnezeu.

* * *

Alt chip de a planta în sufletele copiilor dragostea de lege și frica de Dumnezeu e acesta:

Părinții să imble regulat la biserică în zilele de Duminică și sărbători și să iee împreună cu dâșii și pe copii.

Cred că vi-i cunoscut la toți folosul cel mare sufletesc, ce-l au creștinii din imblarea regulată la biserică.

Deci vă voi arăta aici în câteva cuvinte numai folosul cel mare, ce-l au copiii din cercetarea bisericii împreună cu părinții.

În casa părintească copiii văd cum măresc și cinstesc părinții pe Dumnezeu prin rugăciuni, închinări și prin vorbele de toate zilele. Ei însă nu-și pot închipui, ori de fac aceasta și ceilalți oameni asemenea.

Mergând deci copiii la biserică, au prilej să vadă, cum toți oamenii fac semnul sfintei cruci, rostesc rugăciuni și bat matane, aud pe preot și pe cântăreți rostind adese numele lui Dumnezeu, a Domnului nostru Isus Christos și a Maicii Domnului și așa se încredințează, că toată lumea se roagă și se închină Tatălui ceresc.

Aceasta se sapă adânc în inima copiilor și fac și ei ce văd, că fac toți ceilalți.

Pe lângă aceasta mergând copilul însuși cu mama sa pe la fiecare icoană, închinându-se și sărutându-o, se întipărește adânc și acest fapt în sufletul lui fraged.

Așa se deprind copiii pe 'ncetul a cunoaște, că este un Dumnezeu, pe care trebuie să-l cinstim și să ne închinăm Lui, că totul vine dela Dumnezeu, că fără ajutorul Lui omul nu poate face nici un pas, că El vede toate faptele noastre, chiar și cele mai ascunse. Așa se pune temelie tare pentru dragostea de lege și de Dumnezeu și pentru năzuința de a-și împlini datorițele de creștini prin viața lor întregă.

Dară cu durere în suflet trebuie să spunem, că cei mai mulți dintre părinți nu merg nici singuri la biserică, decât doar la Paști și la Crăciun, și chiar și atunci lasă copiii acasă sau îi pun la lucru.

Deaceea, părinților, nu vă mirați, dacă lumea s'a făcut azi atât de rea și fără de lege. Fiecare este și rămâne așa cum a fost crescut și deprins de copil mic.

Puteți da zestre copiilor voștri moșii și averi cât de mari și bani cât de mulți! Toate acestea se vor pierde și n'au nici un preț, dacă nu le veți lăsa ca moștenire o creștere bună, credința în Dumnezeu și dragostea de lege. Căci omul fără creștere bună, stricat și necredincios, pierde și istrăvește ceea ce a primit și moștenit dela părinți. Dar omul, bine crescut și cu frica lui Dumnezeu, din nimică poate face avere, prin muncă cinstită și hărnicie, căci și Dumnezeu îi ajută.*

* Vezi Pr. V. Zamfir: Sentimentul religios în rev. Albina, anul XI, No. 52, ex 1908, pag. 294—296.

Deacea grea va fi răspunderea părinților pentru păcatele copiilor înaintea lui Dumnezeu după moarte, când își vor da sama înaintea Judecătorului ceresc despre faptele lor în lumea aceasta și despre împlinirea datorințelor lor creștinești și părintești.

Vă sfătuiesc deci, părinților, ca un prieten bun, să umblați regulat la sf. biserică și să luați împreună cu voi și pe copiii voștri. Iar când mergeți la biserică ascultați cu evlavie sf. liturghie, cântările și rugăciunile bisericești, dând astfel și copiilor voștri pildă bună. Nu vorbiți în biserică, uitând că sunteți în casa Domnului, după cum am văzut că fac în multe sate mai ales femeile, cari în loc să se roage și să asculte slujba dumnezeiască, grăesc despre cloșcă, despre pui, despre cămeși despre rochii și alte fleacuri, sau clevetesc și râd de vecini sau de alți oameni.

Dacă veți urma sfatului meu, veți izbuti să faceți din copiii voștri creștini și Români mai buni, mai evlavioși, mai ascultători și mai temători de Dumnezeu decât cei de azi, și veți avea bucurie și cinste cu ei.

Cernăuți, în Ianuarie 1921.

Stmeon Reli.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Războaiele cu bolșevicii în anul 1920

Prin Noemvrie 1919 se părea că stăpânirea bolșevicilor din Rusia stă să cadă; trei generali, Iudenici, Denikin și Colceag, înaintau din trei părți cu oștile lor, ca să-i strângă pe bolșevici ca în clește și să le facă capătul. Dar deodată, chiar pe la începutul lui Ianuarie 1920, începură a veni știri că acum înaintează oștile bolșevice și cei trei generali dau înapoi. Ba pe generalul Colceag bolșevicii l-au prins chiar și l-au împușcat, la Ircuț, în Siberia, în 7 Februarie. În Ucraina, adevă dincolo de Basarabia noastră, peste Nistru, bolșevicii se luptau în zilele acele cu oștile ucraine.

În 7 Februarie orașul Odesa de lângă Marea Neagră era ocupat de generalul ucrainean Pavlenco, dar peste o săptămână intrară în Odesa bolșevicii.

Luptele urmau mereu înainte; la 28 Martie se vestia că Odesa a fost ocupată iar de Ucraineni. Au sărit apoi în ajutorul Ucrainilor vecinii noștri Poloni; pe la sfârșitul lui April armatele polone înaintau mereu în Ucraina, iar în 17 Mai ele intrau

chiar în capitala țării acesteia, Kiew și de acolo înaintară spre Odesa, iar spre răsărit până la apa Niprului.

Dar înaintând cam prea repede și fără socoteală, dela o vreme Polonii au slăbit și curând se întoarse roata norocului. În 10 Iunie bolșevicii pornesc o ofensivă strașnică la Nipru și acum armatele polone sunt mereu bătute și prinse sau trebuie să se retragă. Pe la 25 Iulie, bolșevicii au fost ajuns acum până în Galiția, aproape de Tarnopol. Fierbea lumea și la noi, se vorbea că acuș trec Nistrul și năvălesc în Bucovina, se vedea armată de a noastră românească trecând și re hotare, se părea că ne vom încurca și noi într'un nou război. Erau zile de spaimă și tulburare, dar se găseau pe la noi și de aceia cari se bucurau de venirea bolșevicilor. Căci bolșevicii își au în toate țările Europei oamenii lor, cari amăgesc norodul, mai ales pe țărani și lucrători, spunându-le că stăpânirea bolșevicilor îi raiul pe pământ, îi dreptate și fericire și belșug pentru popor. *Dar să ferească D-zeu țara noastră de „raiul” bolșevicilor; cine vrea să știe, n'are decât să întrebe de prizonierii noștri, cari s'au întors din Rusia.* Raiul lor îi scumpete strașnică 2000 de ruble o pâne! — și foamete, hoție și foc și vărsare de sânge!

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Văzând primejdia aceasta, care amenința să cutropească Polonia și apoi și Europa întregă, au sărit în ajutorul Polonilor Francezii; întocmai așa cum ne-au ajutat și nouă Românilor în anul 1917, ei au trimis la Polonia generali și ofițeri de ai lor, ca să povățuiască și să organizeze, adecă să tocmească la loc armata polonă. Au mai trimis Francezii Polonilor și tunuri, aeroplane și tot felul de arme și munițiuni. Bolșevicilor le era cam în grijă să nu sară și România în ajutorul Polonilor și de aceea în 7 August ei trimit guvernului român o telegramă cu propuneri de pace. În vremea aceasta armatele bolșevice au fost înaintat până aproape de Varșovia, străvechea capitală a Poloniei. Atunci s'a dovedit încă odată ce poate dragostea de neam și de țară, când e primejdia mai mare: *în 14 August s'a început o bătălie strașnică aproape de Varșovia*, iar în 18 August Polonii vestiau acum lumii că au sfărmat cu totul pe dușman. Cu trei ani înainte de asta, în 1917, chiar în aceleași zile, a fost lupta cea groaznică dela Mărășești, care s'a sfârșit în ziua de 19 August 1917, adecă de Schimbarea la față, cu biruința noastră a Românilor asupra Germanilor lui Mackensen. Astfel chiar pe când Polonii goniau armatele zdrobite ale bolșe-

vicilor, la Mărășești se făcea o mare sărbare de pomenire pentru vitejii carii au căzut acolo, iar la sărbarea aceasta a fost de față și vestitul general francez Joffre, care aducea orașului Mărășești decorația crucii de război franceze, dăruind și acuma de 300 mii de lei pentru clădirea Mărășeștilor, ruinați în zilele de groază din 1917. Tot atunci sosise în România și ministrul Cehoslovaciei, Beneș, unele gazete dădeau cu socoteala că acești doi bărbați de samă ar fi venit ca să puie la cale un ajutor din partea României pentru Poloni, dacă aceștia ar fi fost bătuți. Dar a dat D-zeu și vitejia Polonilor că n'a fost nevoie de ajutorul nostru; zi de zi biruința Polonilor se arăta tot mai mare, iar numărul prizonierilor luați dela bolșevici s'a rădicat până la 60 de mii.

În 30 August bolșevicii erau scoși și din Galiția, trecând astfel și primejdia pentru țara noastră. Iar cei cari îi așteptau pe bolșevici, ca bunăoară unii Rusnaci de pe lângă Nistru, cari au fost întins chiar mese pentru dâșșii, nu numai că au rămas cu buzele înflăte, dar au și înfundat temnițele, după cum li se cuvenia.

În Septemvrie, bolșevicii au trebuit să trimită delegați de pace la Riga; în 18 Octomvrie s'a încheiat armistițiul, adică au încetat luptele, iar în 24 Octomvrie s'a iscălit pacea preliminară, adică o pace așa deocamdată, după care avea să se hotărească mai târziu deamăruntul pacea definitivă între Polonia și Rusia.

Bolșevicii s'au grăbit să facă pace cu Polonia mai ales din cauză că din spre miază-zi se ridicase, asupra lor un dușman nou: armata generalului rus Wrangel, care voia să se folosească de luptele bolșevicilor cu Polonia, ca să-i răstoarne dela putere și să scape Rusia de tirania lor.

Intr'adevăr, din Crimea, o țară nu departe de Marea Neagră el înaintase biruitor în Cuban și pe apa Donului, ocupase orașele Alexandrovsk și Marianpol, luând zeci de mii de prizonieri. Și Wrangel primia ajutor de arme și muniții dela Francezi și dela Englezi.

Wrangel mai avea ajutor și dela Ucraineni, sub generalul lor Petliura, iar la apus miazănoapte lupta tot împotriva bolșevicilor alt general rus, Balahovici. Dar făcând bolșevicii pace cu Polonia, ei au dus apoi contra lui Wrangel toată armata câtă le-a mai fost rămas pe frontul polon și alte trupe nouă, cari le-au ridicat repede din toată Rusia și astfel Wrangel a început a da înapoi, până ce a fost scos și din Crimea, trebuind să

fugă la Constantinopol, în ziua de 14 Noemvrie, iar a doua zi bolșevicii au intrat în Sevastopol, capitala Crimeei. Pe la sfârșitul lui Noemvrie au fost bătuți și Ucrainenii și Balahovici și așa bolșevicii au cuprins iar toată Rusia. Dar în loc să caute să câștige inimile oamenilor cu binele, ei și acum închid, schingiuesc și bat și omoară pe toți cei cari n'au ținut cu dâșii; de groaza lor, mii și iar mii de Ruși și-au luat lumea în cap, fugind la noi, în Turcia, în Serbia, Polonia și chiar în Franța și Anglia, unde s'au adunat Rușii cei mai luminați așteptând acolo o vreme mai bună, ca să se poată întoarce în țara lor nenorocită și s'o tocmească la loc.

Bolșevicii se chiamă că-s stăpâni acum pe toată Rusia; dar vai de stăpânirea lor! Căci chiar pe când scriem aceste, iată vin știri, că în toate părțile Rusiei, mai ales la Petersburg foasta capitală, și prin Ucraina a izbucnit *revoluția împotriva stăpânirii bolșevice*. Mulțimea amărâtă nu mai poate răbda foamea și ticăloșia în care a ajuns țara prin niște nebuni ca Lenin și Troțchi, despre cari se știe că i-au adus Germanii tocmai din Svițera, ca să facă de batjocură întâi armata și apoi toată țara rusească.

Acum se pare, că bolșevicii ar avea gust să puie mâna și pe Basarabia noastră; dar cât despre asta, să nu avem grijă: au ei destul de furcă la dâșii acasă, de nu le-a mai da mâna să pornească războiul cu România. Iar dacă tot s'ar încumăta să-l pornească, va știe el Românul să-i dea la cale!

Noi Românii să fim bucuroși și să mulțumim lui Dumnezeu că trăim într'o țară așezată. E drept că și la noi nu-s toate cum ar trebui să fie, nu-i acea dreptate și omenie și bună înțelegere care am gândit că va fi între frații Români; sunt multe păcate, cari ne fac de rușine înaintea altor țări, mai ales *lăcomia cea nerușinată a celor cu mita și bacșisurile*. Dar la noi, dacă ceva îi rău, poți striga, poți scrie la gazetă, îți poți căuta dreptul, și astfel avem nădejde de îndreptarea răutăților de cari suferim; la bolșevici însă n'ai să crăcnești nici o vorbă împotriva celor dela putere, nu poți scrie un rând împotriva lor, nici nu-s alte gazete și cărți, decât de acele, cari laudă stăpânirea. Iar cine ar îndrăzni să zică alb, unde Troțchi a spus că-i negru, pentru acela este numai streangul ori glonte.

Prof. Victor Morariu.

Luați-i cu parul

Tara noastră e plină de străini și venetici.

Stăpânirea austriacă a adus din toate părțile răpăusatei împărății o mulțime de Nemți, jădani și Ruși, pe cari i-a așezat la noi. Acești pripășiți, în loc să fie mulțamiți că Românii i-au primit, ei ne urăsc de moarte. Câte rele nu ne au făcut ei sub stăpânirea bătrânului împărat Franț Iosif? Ai crede că s'au liniștit acuma după ce s'a unit Bucovina cu România. Dar unde. Ei vrau și azi încă să ne nimicească. Au toate drepturile azi, ba am putea spune că jidanii fac acuma gheșefturi și mai strașnice ca înainte și tot nu le place stăpânirea noastră. Jădanii din Bucovina plâng după Austria și stau în legătură cu Bolșevicii iar cei din Basarabia nu pot uita pe Moscali. De aceia caută acești străini, cari erau până acuma învățați să trândăvească și să trăiască numai din munca noastră să ne strice, unde pot.

Acești străini răspândesc în popor o mulțime de minciuni despre România, ca să-l buimăcească. Și este mare jele, că minciunile acestea prind la oamenii noștri. Și prind chiar astăzi cu toate că au fost păcăliți de atâtea ori.

Când cu schimbul banilor, împlau jădanii prin sate și spuneau țăranilor, să nu schimbe banii, căci leii românești nu-s de nici o treabă, pe când coroanele austriace totdeauna vor fi bune. Mulți dintr'ai noștri i-au ascultat și care a fost urmarea? Că jădanii și-au schimbat banii, primind un leu pentru 2 coroane, iar mulți din ai noștri au rămas cu hârtiile lui Franț Iosif, cu care își pot lipi azi păreții. Și pentru ce a făcut-o aceasta jădanii? Ca pe urmă să facă gheșefturi pe spetele țăranului. Am văzut cu ochii mei, cum a dat un țăran, care avea coroane neschimbate, 7 coroane pentru un leu unui jădan puchios. Vedeți, iubiților țărani, ce pățiți, dacă ascultați pe aceia care vă doresc numai răul. S'au fript mulți gospodari de ai noștri cu schimbul banului, dar tot n'au încetat să creadă minciunoșilor.

Așa mai vorbesc aceste lifte păgâne, că stăpânirea românească, vre-a să-i înșele, că nu vor primi pământ, că România vrea să facă război ș. a. Dar toate s'au dovedit ca neadevărate. Vara trecută au fugit chiar unii flăcăi din armată, căci vrăjmașii noștri le spuneau că va fi război. Și au fugit în Rusia și bolșevicii i-au luat acolo în oaste și-i duc acuma dintr'un front pe cellalt. Vai de capul lor. N'au ce mânca, sunt rupți și ce n'ar da să

se poată întoarce în țara lor, în România atât de hultă de spurcăciuni e străine. Nu era mai bine să stea aice, în liniște și pace? Dar așa-i dacă vinzi țara, Dumnezeu nu te pedepsește cu bățul.

Și acuma se răspândesc zvonuri, că România ar vrea să înceapă războiu cu Bolșevicii. Toate acestea sunt minciuni. România nici nu se gândește la așa ceva. Ea are destul pământ și are acuma nevoie de pace, căci numai în liniște se poate întocmi o țeară. România nu va face deci războiu, doară dacă ar năvăli asupra noastră flămânzii de bolșevici. Dar atunci ne vom ști să ne apărăm moșia. Nu credem că vor îndrăzni aceste cete flămânde și rupte, comandate de niște perciunoși, să năvălească asupra noastră, căci ei ne cunosc acuma armata. Au mâncat destule bătaii dela noi. Și dacă vor să mai mânânce n'au decât să încerce. Dar noi știm bine că nu vor încerca. De aceea nu vă neliniștiți oameni buni, vedeți de treabă, dar dacă ar mai veni niște vrăjmași de ai noștri, cu astfel de minciuni, luați-i cu parul și alungați-i din satele voastre.

Tudor.

Ce trebuie să cereți dela stăpânire.

După multă vreme de umilire s'a făcut în sfârșit și țăraniilor. Împărțirea pământului se face azi, prin cuvântul Regelui, prin invoirea partidelor și la urma urmei și prin jertfa boierilor. Toate acestea sunt adevărate. Dar mai adevărat este, că reforma agrară s'a făcut prin meritul și destoinicia țărănimii. Destoinic muncește țaranul de viacuri în sudori, destoinic și liniștit a răbdat el toate nedreptățile și destoinic a știut el să se bată, înfăptuind prin vitejia sa, România Mare. Iar bunul D-zeu l-a răsplătit acuma toate. L-a făcut slobod de stăpânirea străină și i-a dat și pământ. Dar ca să se bucure țarânii noștri de pământul ce-l capătă acuma, ei vor trebui și de aici înainte să lucreze cu destoinicie și chibzuială.

Legiitorii trebuie să lucreze cu mare înțelepciune la treaba pământului, căci nu e ușor să mulțamești pe toți deodată.

Partea întâia a legii, adică luarea pământului dela boieri, era mai lesne de făcut, decât partea a doua a legii, adică împărțirea pământului la țărani. Căci mai ușor este să iei pământ dela 5000 de oameni, decât să-l împărțești la câteva milioane.

Din pricina aceasta s'a întârziat cu împărțirea. Zăbava aceasta a sămănat neîncrederea în mulți săteni. Oamenii răi și vrăjmașii neamului au hrănit aceasta neîncredere, ca să împiedice numai buna învoire între Români. Și atunci mulți țărani de ai noștri au început cu drept cuvânt să se mire de atâta zăbavă, cerând ca să li se dea cât mai degrabă pământul făgăduit.

Văzând stăpânirea de astăzi că țărani vreau numai decât ca să se înceapă împărțirea pământului, ea a și început a da pământ la țărani, urmând ca legile în legătură cu aceasta împroprietărire să se facă mai târziu. În România veche inginerii lucrează cu tot zorul la împărțirea pământului și până la primăvară e nădejde, că fiecare săten își va avea moșioara sa.

Peste scurtă vreme vor primi și sătenii noștri din Bucovina pământul lor, căci țărișoara noastră ascultă azi de legile românești.

Țăranii pot să fie acuma liniștiți, căci lucrul merge greu numai până ce-l pornești. Și lucrul e pornit. împărțirea se face.

Acuma e vremea ca sătenii să dovediască și destornicia înțelepciunii. A întemeia o gospodărie țărănească încă odată așa de mare cât aceea de azi e un lucru, care a trebuit să se facă repede, dară care trebuie să se facă și bine. Repeziciunea cu care se fac lucrurile împacă nevoile de azi, chibzuiala trebuie să împace însă nevoile de azi și de mâne.

Și ca să aibă sătenii noștri folos de împărțirea de astăzi, ei trebuie numai decât să ceară următoarele lucruri, care să fie primite ca legi.

Lucrul cel mai vajnic este acela, ca hotarele moșiilor țărănești să se măsure așa, încât să nu isbucnească mai târziu certe între vecini. Ingerii vor trebui să măsure bine, iar pământul fiecărui țaran va trebui să fie înscris într'un plan și în cărți ce se vor păstra la judecătorie.

Un alt lucru foarte însemnat, pe care trebuie să-l ceară țărani este, ca pământul să nu se mai împartă sub o anumită măsură. Pământul de 5 sau 3 fălci să rămână întreg. Părinții să aibă dreptul prin lege de a întări pe unul din fii ca moștenitor. Iar ceilalți să fie despăgubiți cu bani, pe cari dacă nu-i au părinții să-i împrumute băncile sătești. Dacă vor cere țărani o astfel de lege, gospodăriile vor rămânea pentru totdeauna întregi. Și la aceasta trebuie să ne gândim, căci dacă se vor fărâmiți prea mult gospodăriile de azi, nu va mai fi de unde

să iei pământ, căci moșii boerești nu vor mai fi. Noi trebuie să ne gândim și la viitor.

Ceilalți fii despăgubiți cu bani, vor începe un negoț, o meserie sau vor cumpăra o gospodărie în acea parte a țării, unde este mai mult pământ. Și dacă se va face așa vom avea totdeauna țărani bogați de ai noștri și vom fi bogați în țara noastră, nu ca astăzi săraci în țara bogată.

Nu vor trece 50 de ani și orașele noastre, care gem azi de străini, ce ne jupiesc pielea, ne înșală și ne vând țara la străini, se vor umplea de țărani veniți dela țară. Și cum Românii noștri îs mai distoinici decât străinii, ei vor stăpâni și orașele noastre. De ce să se îmbogățiască numai venicii, de ce și nu ai noștri? Noi trebuie numai decât să lucrăm într'acolo, ca toate orașele noastre să fie tot așa de românești, ca și satele; Căci numai atunci vom fi noi Românii tari.

Al treilea lucru pe care trebuie să-l ceară sătenii noștri este îndreptarea școlii. Școala de azi nu e rea, dar copiii satelor învață azi numai a citi și a scrie. Gospodăria nu se prea învață pe la școli. Oamenii noștri vor trebui deci să ceară, ca la fiecare școală să fie și un învățător al gospodăriei, care să-i învețe pe copiii satelor lucratul grădinilor și al câmpurilor. Și dacă vor face copiii noștri și școala gospodăritului, roadele pământului se vor înzeci.

O falce va da cât 6 astăzi. Și dacă s'ar face și lucrul acesta, peste 30 de ani, nici n'ar mai cunoaște satele noastre. Colibele noastre vor face loc unor case mari de piatră și ar fi acea bogăție și la noi, ca și în țara franțuzească sau nemțească, unde țărani, cari au pământ mai puțin și mai rău decât al nostru, trăiesc ca niște boieri. Și dacă o pot face Nemții de ce să nu o facem și noi. Nu suntem doară mai proști decât dânșli.

Iată, fraților țărani, ce trebuie să faceți, ca să vă aducă împărțirea pământului și fericirea care vi se cuvine după atâtea nevoi și năcazuri. Cereți lucrurile acestea dela stăpânire și ea le va îngădui.

Ovid Țopa.

Nu vindeți pământurile

Nu vindeți pământul vostru, fraților țărani, pe care l-ați câștigat prin muncă grea într'o vreme, când banul era mai scump și cu greu îl puteai agonisi. Banii nu au acelaș preț ca și pământul.

Țineți și stăpâniți pământul strămoșilor voștri, căci pământul este mai bun decât banul și cine are un loc unde poate sămăna cele ce-i trebuiesc, n'are grijă de foame. Dacă agonisiți bani, căutați să vă cumpărați pământ cât se poate de mult și nu cheltuiți banul de geaba pe alte lucruri, cari nu vă aduc nici un folos, căci așa se îmbogățesc Jidanii pe spatele noastră și vă aduc la sapă de lemn. Iar dacă aveți mare nevoie de bani și vreți să vindeți o bucată de loc, atunci vindeți-l tot unui român, unui frate, iar nu unui jidan, ca să nu ajungeți să fiți hargații unui străin, stăpân peste pământul, pe care l-au stăpânit strămoșii voștri.

I. Iacoban.

Ordinul de zi al M. S. Regelui

Cu prilejul anului nou, M. S. Regele a dat următorul înalt ordin de zi către armata română:

„Pe pragul unui nou an, gândurile Mele se întorc cu dragoste spre iubita Mea armată.

Cu mândrie Mă uit înapoi mulțumind pe credincioșii Mei ostași, cari au fost fala neamului și pavăza sigură a ordinei din timpuri grele; cu încredere privesc în viitor, când văd cu legitimă bucurie, cu ce avânt au alergat sub drapel contingentele chemate în serviciul Patriei. Intâia dată s'au reunit anul acesta recruți din tot cuprinsul României întregite și au răspuns chemării Mele plini de simțământul datoriei.

Modul voios cum ați alergat sub drapel, Imi este cea mai bună cheazășie că și pe viitor Statul și Regele vostru se pot bizui pe credința și vitejia armatei“.

„La toți vă urez un an bun și fericit“.

Dat în București, la 14 Ianuarie 1921.

Ferdinand.

Cimilituri

*Am patru voinici, câteși patru mici,
Toți grămadă la un loc, învăliți într'un cojoc.*

Ce este gata, și tot trebuie de făcut.

NUCA

Patul

Ce-i nou în lume?

Călătoria Reginei noastre Maria la Anglia.

Din București ne sosește știrea, că regina noastră Maria va pleca în luna lui Martie la Anglia.

Căsătoria Princesei Elisabeta.

Pe la mijlocul lunii Februarie se va sărbători la București nunta Princesei Elisaveta a României cu Principele moștenitor George al Greciei. La această nuntă va lua parte și Mitropolitul din Cernăuți, Vladimir de Repta. După nuntă Princesa Elisabeta va pleca cu soțul ei la Atena, capitala Greciei.

Sărbarea Unirii Principatelor.

În ziua de 24 Ianuarie după calendarul răsăritean sau 6 Februarie după cel apusean, se va sărbători în întreaga România Mare Unirea Principatelor, căci în aceasta zi (24 Ianuarie) în anul 1859 s'au unit principatele românești, Moldova și Muntenia, alegând pe Alexandru Ion Cuza ca domnitor.

Se plătesc cele 40 procente.

Cu prilejul schimbului coroanelor, visteriile statului au reținut 40 la sută. Plata acestor bani reținuți va începe la 1 Februarie 1921.

Răscoala țăranilor din Ucraina.

După o știre aflăm, că țăranii din Ucraina (partea de miazăzi a Rusiei) s'au răscolat în potrive bolșevicilor și li-au succes să i bată într'un loc la răsărit de Chiev, un oraș în Ucraina. — După cum se vede nu li cam priește raiul bolșevic.

Cum se trăiește într'o țară stăpănită de jădani.

Se știe că mai că toate căpitanile bolșevice sunt jădani. Unul din comandanții lor, Trotzki, e chiar un jădan din Telenesți în Basarabia. Iată ce scrie un revoluționar rus, despre stăpânirea bolșevică.

„Bolșevicii au făgăduit pâne, pace și socialism, și au dat foame, războiu și moarte. Oamenii mor pe capete. În Moscova mor pe lună 5000 de copii. În 1919 din cauza tifosului au murit în 2 luni 242 115 locuitori. Orașele n'au lemne; nu sunt haine; lipsește totul. Gazetele nu pot scrie adevărul, căci dacă scrii ceva împotriva bolșevicilor, teucid; . . .

Iată așa se trăiește în Rusia jădovească de azi. Acesta-i raiul rusesc, pe care-l visează și jădănașii noștri mai ales cei învățați.

Inființarea unei cooperative la Câmpulung.

La Câmpulung s'a înființat de anul nou o cooperativă cu numele „Piața Zămbrului“. Această cooperativă numără 65 de membri. Ar fi bine să se facă și în alte părți asemenea cooperative, căci traiul s'ar esteni atunci cu mult și cele trebuincioase pentru casa omului s'ar putea căpăta mai eficient și mai ușor.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Poșta redacției

Domnii colaboratori ai gazetei noastre sunt rugați să ni trimită articole pentru N-rul 2 până cel târziu 20 Februarie.

Cinstiților cetitori!

Vă rugăm să grăbiți cu abonarea gazetei „Deșteptarea“, care va fi de cinste și folos pentru țaranul român, și s'o răspândiți printre prietenii D-voastră, așa încât foaia aceasta să nu lipsească în nici-o casă țărănească.

Dacă voiți s'o abonați, sunteți rugați să ne dați de știre adresa D-voastră și să trimeteți totodată prin mandat postal abonamentul la adresa următoare: Gazeta „Deșteptarea“, piața Unirii Nr. 3, Cernăuți.

ADMINISTRAȚIA.

Cetiți și abonați „Deșteptarea“

Redactor responsabil: Ioan Hreniuc. — Societatea tipografică bucovineană în Cernăuți